

RURALNA KRIMINOLOGIJA IN VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH – SLOVENSKE PERSPEKTIVE

KATJA EMAN, GORAZD MEŠKO

Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija
katja.eman@um.si, gorazd.mesko@um.si

Ruralna kriminologija se osredotoča na pojav in oblike kriminalitete na podeželju. Podeželje, njegovi prebivalci in velikost skupnosti vplivajo na pojavnost kriminalitete in drugačnost posameznih oblik kriminalitete od klasičnih. Prvi začetki razvoja ruralne kriminologije v svetu segajo v drugo polovico 20. stoletja. V Sloveniji se je ta razvoj te 'nove' kriminološke veje začel veliko pozneje, a vendarle ne moremo mimo dejstva, da bi lahko marsikatero preteklo reprezentativno kriminološko študijo umestili (tudi) v polje ruralne kriminologije. Namen prispevka je predstaviti pregled študij v zadnjem desetletju, ki spadajo na področje ruralne kriminologije, in na ta način prikazati razvoj nove kriminološke smeri v slovenskem prostoru. Pregled pokaže raznolikost in vse bolj bogato zbirko kriminološkega raziskovanja, pri čemer izstopajo preučevanje policijskega dela v skupnosti, viktimizacij in ekološke kriminalitete v ruralnem okolju.

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.fv.v.6.2024.5](https://doi.org/10.18690/um.fv.v.6.2024.5)

ISBN
978-961-286-875-8

Ključne besede:
ruralna kriminologija,
ruralno okolje,
viktimizacije,
policijsko delo v skupnosti,
ekološka kriminaliteta,
Slovenija

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

DOI

[https://doi.org/
10.18690/um.fvv.6.2024.5](https://doi.org/10.18690/um.fvv.6.2024.5)

ISBN

978-961-286-875-8

Keywords:

rural criminology,
rural environment,
victimisation,
police work in the
community,
environmental crime,
Slovenia

RURAL CRIMINOLOGY AND SECURITY IN LOCAL COMMUNITIES – SLOVENIAN PERSPECTIVES

KATJA EMAN, GORAZD MEŠKO

University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia
katja.eman@um.si, gorazd.mesko@um.si

Rural criminology focuses on the occurrence and forms of crime in rural areas. The countryside, its inhabitants, and the size of the community influence the crime incidence and the difference between individual forms of crime. The first beginnings of rural criminology in the world date back to the second half of the 20th century. In Slovenia, this development of the 'new' branch of criminology began much later. Still, we cannot ignore the fact that many past representative criminological studies could also be placed in the field of rural criminology. The paper presents an overview of studies in the last decade in the field of rural criminology and, in this way, shows the development of a new criminological direction in Slovenia. The review shows a diverse and increasingly rich body of criminological research on community policing, victimisation and environmental crime in rural settings.

1 Uvod

Podeželje lahko opišemo kot del kulturne pokrajine, za katerega je značilna odmaknjenost od mestnih središč, redkejša poseljenost in kmetijska dejavnost, ki narekuje kmečki (t. i. tradicionalni) način življenja. Kljub tradicionalnemu načinu življenja in ohranjeni stavbni dediščini (tj. stanovanjska stavba in gospodarska poslopja) se v sodobnih ruralnih naseljih dandanes gradijo bolj uniformirane in modernizirane hiše, ki velikokrat nimajo niti gospodarskega poslopja niti kmetijske dejavnosti. Na ta način se zmanjšujejo razlike med mesti in podeželjem, a tradicionalni način življenja je še vedno ostal. Zanj so značilni nizka gostota poselitve in počasnejša rast prebivalca (stabilnost prebivalstva), oddaljenost od mest, malo hrupa, manjša dejavnost pri potrošnji, naravna pokrajina (rastlinski in živalski viri), povezanost ljudi med seboj (tradicije, običaji, narodna in rasna enovitost) in njihova vključenost v kmetijstvo in gozdarstvo. Tempo življenja na ruralnih območjih je umirjen in konservativen (Kumer, 2017).

Pregled preteklih študij je razkril, da se kriminaliteta na splošno pogosteje pojavlja in v mestih kot pa na podeželju. V ruralnem okolju so medosebni spori, zloraba alkohola in drog ter nasilje v družini in spolno nasilje med najpogostejšimi oblikami kriminalitete. McKechnie (2019) opozarja, da ima v določenih primerih kriminaliteta v ruralnem okolju lahko finančne, čustvene in fizične posledice za žrtve, njihove sorodnike in skupnost ter lahko privede do dolgoročnih posledic. Kazniva dejanja v ruralnem okolju lahko porušijo oskrbo s hrano za živino in trgovanjem, kmetom pa predstavljajo velike izgube in stroške. Prav tako se od klasičnih razlikujejo odzivi na kriminaliteto v ruralnih krajih in dostop do povezanih storitev. Za ruralna območja so značilne manjše koncentracije prebivalcev, specifični (bolj osebni) odnosi med ljudmi z višjo stopnjo socialne kohezije, organizirano okolje, višja raven pomoči med sosedi in okrepljen neformalni družbeni nadzor. Vse to pa lahko vpliva na nizko število prebivalcev, ki so pripravljeni poročati o nezakonitem ravnanju in ga prijaviti pristojnim organom. Ceccato (2021) in Harkness (2021) opozarjata, da je v ruralnih skupnostih toleranca do nasilja med prebivalci visoka. Ker so ljudje med seboj povezani in odvisni drug od drugega, nekaterih incidentov nikoli ne prijavijo pristojnim organom (Meško in Eman, 2024). Tudi zaradi tega je bila kriminaliteta (in viktimizacija) v ruralnem okolju dolga leta zanemarjena v kriminološkem raziskovanju.

Ruralna kriminologija je kriminološka veja, ki se osredotoča na pojavnost in pojavne oblike kriminalitete v ruralnem okolju, saj le-to, njegovi prebivalci (kmetje in podeželski ljudje) in velikost teh skupnosti vplivajo na pojavnost kriminalitete in tudi na drugačnost posameznih oblik kriminalitete od klasičnih, ki prevladujejo v urbanih okoljih. Gre za dokaj novo vejo kriminologije. Intenzivneje se razvija šele v zadnjem stoletju. Osredotoča se na pojavnost in pojavne oblike kriminalitete v ruralnem okolju, na viktimizacije oz. žrtve in njihovo ruralno okolje. Pretekle študije razkrivajo veliko sivo polje neprijavljenih kaznivih dejanj. Pri tem je treba poudariti, da manjša zgoščenost prebivalcev, bolj osebni medsebojni odnosi z višjo stopnjo socialne kohezije, urejeno in čisto okolje, višja raven pomoči med sosedi in okrepljen neformalni družbeni nadzor vplivajo na nizko stopnjo (prijavljene) kriminalitete v ruralnem okolju. Vse to pa ne pomeni, da je kriminaliteta v takšnem okolju zanemarljiva (Meško in Eman, 2023, 2024).

Prvi začetki razvoja ruralne kriminologije v svetu segajo v drugo polovico 20. stoletja. Ruralna kriminologija je v Evropi, tako kot drugod, nastajala počasi, saj so se družbene vede v zadnjih dveh stoletjih osredotočale na probleme kriminalitete, predvsem povezane z urbanizacijo. Številni prispevki o ruralni kriminologiji imajo splošne in ne posebne teme – kot so pojav kriminalitete v policiji in družbeni odzivi na kriminaliteto (Meško idr., 2024). V Sloveniji se je ta razvoj 'nove' kriminološke veje začel veliko pozneje, a vendarle ne moremo mimo dejstva, da bi lahko marsikatero preteklo kriminološko študijo umestili tudi v polje ruralne kriminologije. Zato je namen prispevka predstaviti pregled analiz in študij v zadnjem desetletju, ki spadajo na področje ruralne kriminologije, in na ta način prikazati razvoj nove kriminološke smeri v slovenskem prostoru. Pregled literature pokaže raznoliko in vedno bolj bogato zbirko kriminološkega raziskovanja v ruralnem okolju, pri čemer izstopata policijsko delo v skupnosti in viktimizacije, sledi pa ekološka kriminaliteta na podeželju.

2 Pregled preteklih študij o varnosti in varnostnih problemih v ruralnih lokalnih skupnostih

Slovensko podeželje je zelo raznoliko, kar se kaže v naravnih danostih socioekonomskih razmer (vpeljava visokotehnoloških dejavnosti, dvig števila prebivalcev, zmanjševanje števila kmetij), zaradi česar ima potencial za kakovostno življenje različnih starostnih in socialnih skupin prebivalcev. V Sloveniji je ruralni značaj izrazit, saj nimamo velikih mest, zato več kot polovico države obsegajo zelo

raznolika ruralna območja. Slovenski ruralni svet je sčasoma postal prostor raznolikih dejavnosti, ki v povezavi z mesti deluje kot harmoničen mozaik naravnih in kulturnih kakovosti. Kmetijstvo se še naprej razvija v visoko učinkovito dejavnost s pridelovalnimi potenciali tal za kmetijsko rabo, narava in kakovostna kulturna krajina pa sta največja vrednost in primerjalna prednost. Pri tem Ravbar (2006) dodaja, da je takšna preobrazba slovenskega ruralnega okolja posledica družbenih procesov, kot so deagrarizacija, industrializacija, urbanizacija, konkurenčnost (tekmovalnost) ter prehod v informacijsko družbo. Posledično se vloga in funkcija ruralnih območij spreminjata, ker kmetijstvo ponekod nima več odločilne vloge v gospodarskem razvoju (Meško idr., 2024).

V tem delu prispevka predstavljamo pregled v zadnjem desetletju opravljenih študij o varnostnih izzivih v slovenskem okolju, kjer smo se osredotočili predvsem na tiste, ki so bile izvedene v ruralnih okoljih ali pa so obsegale oboje, tako urbane kot ruralne skupnosti. Zaradi lažje preglednosti smo jih razdelili v naslednje tematske sklope: (1) varnost in ruralne lokalne skupnosti; (2) kriminaliteta, mladoletniško prestopništvo, viktimizacije in strah pred kriminaliteto; (3) policijska dejavnost v ruralnem okolju; (4) ekološka kriminaliteta in ruralna ekološka kriminologija

2.1 Varnost in ruralne lokalne skupnosti

Dejavno prizadevanje za ruralne kriminologije v slovenskem prostoru in širše (tj. srednji in vzhodni Evropi) predstavlja tematska številka Revije za kriminalistiko in kriminologijo iz leta 2019 o varnosti v lokalnih skupnostih z ruralnih in urbanih vidikov varnosti. V tej številki revije je Donnermeyer (2019) razpravljal o varnosti ruralnega prebivalstva in ruralnih skupnosti v urbaniziranem svetu. Bučar Ručman (2019) je izpostavil pomen povezanosti in solidarnosti pri odzivanju na občutke ogroženosti v ruralnih in urbanih skupnostih. Flander in Tičar (2019a) sta problematizirala posameznikovo pravico do varnosti na državni in lokalni ravni. Sotlar in Tominc (2019) sta identificirala varnostne pojave v slovenskih lokalnih skupnostih. Hacin in Eman (2019) sta primerjala, ali se zaznavanje groženj pri policistih v urbanih in ruralnih okoljih razlikuje in zakaj. Pirnat in Meško (2019a) sta preučevala zaznavanje varnostnih problemov, družbenih procesov in policije v urbanih soseskah Ljubljane. Prisljan in Lobnikar (2019) pa sta analizirala stališča prebivalcev o najprimernejših modelih policijskega dela v Sloveniji.

Drugi pomembni mejnik, usmerjen bolj v slovensko okolje, pa je bila 5. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih v Novi Gorici in zbornik prispevkov z naslovom *Uvod v razpravo o varnosti v urbanih in ruralnih okoljih* (Meško idr., 2019a). Prispevki so naslavljali različne aktualne tematike urbanih in ruralnih okolij, kot so: policija in lokalna skupnost (Govekar in Rosič, 2019) ter kriminaliteta (Eman idr., 2019), korupcija (Dobovšek, 2019) in drugi varnostni pojavi (Tominc in Sotlar, 2019; Pirnat in Meško, 2019b); pravica do varnosti (Flander in Tičar, 2019b); občutki (ne)varnosti (Erčulj, 2019) in samovarovalni ukrepi (Prislan idr., 2019); varnost v kibernetnem prostoru (Bernik, 2019).

Sledili so še šesti (Meško idr., 2020), sedmi (Meško in Kokoravec, 2021), osmi (Meško in Kokoravec, 2022) in deveti zbornik konference (Meško in Hacin, 2023), kjer so avtorji z različnimi prispevki še poglobljali ali razširjali področje preučevanja varnosti v ruralnih skupnostih, med njimi tudi kriminološki vidik. Na splošno so prihodnje raziskovalne izzive na področju ruralne kriminologije v Evropi predstavili Meško (2020) ter Meško idr. (2024), ki opozarjajo na geografsko in kulturno raznolikost ruralnih območij širom Evrope, kar se odraža tudi v varnostnih izzivih in odzivih.

Med temami zagotavljanja varnosti v lokalnih skupnostih so bile v študijah zajete tudi oblike oz. načini zagotavljanja varnosti (Prislan in Lobnikar, 2020) in varnostno samoorganiziranje (Modic, 2020; Tominc in Sotlar, 2020). Modic in Prislan Mihelič (2023) sta se poglobili v možnosti izboljšanja varnosti v občinah, Dvojmoč (2022, 2023) pa je razpravljal o uporabi zasebnovarnostnih in detektivskih storitev pri zagotavljanju varnosti v lokalnih skupnostih. Vsaka tema je pomembna, saj prispeva svoj del v mozaiku zagotavljanja varnosti v ruralnih in urbanih lokalnih skupnostih.

2.2 Kriminaliteta, mladoletniško prestopništvo, viktimizacije in strah pred kriminaliteto

Če ponovno pogledamo teme, ki obkrožajo kriminaliteto v ruralnem okolju, opazimo različne študije, ki se ukvarjajo z orisom in analizo pogojev, v katerih se v ruralnem svetu poraja kriminaliteta. Meško (2019) opozarja, da uradni statistični podatki kažejo na nižjo stopnjo kriminalitete v ruralnih okoljih, vendar to ne odraža realne slike dejanskega stanja v raznolikih ruralnih skupnostih ter kazenskopравnih in varnostnih potreb v ruralnih okoljih. V Sloveniji je še vedno prisoten prenos kmetijske dejavnosti s staršev na otroke, pri čemer mlade prevzemnike kmetij

podpira celo Evropska unija. Tako pa ruralne skupnosti predstavljajo skupnosti s posebnimi značilnostmi, potrebami, prednostnimi cilji in (varnostnimi) težavami.

V okviru raziskovanja programske skupine varnost v lokalnih skupnostih so bile izvedene tri nacionalne raziskave (v letih 2011, 2017 in 2022) o varnostnih pojavih v lokalnih skupnostih, ki so zajele tako urbana kot tudi ruralna območja. Analizo pridobljenih podatkov o kriminaliteti so izvedli člani programske skupine, pri čemer so o kriminaliteti v urbanih in ruralnih ali samo ruralnih lokalnih skupnostih razpravljali Eman in Hacin (2015) pri analizi oblik kriminalitete v občini Puconci ter Hacin (2020) pri analizi kriminalitete v občinah ob schengenski meji. Podobno so nezakonite prehode državne meje na območju Policijske uprave Murska Sobota analizirali Eman, Ivančič in Bagari (2020). V ospredje pa je bila postavljena tudi kibernetška kriminaliteta (Meško idr., 2020; Bernik, 2021).

S kriminaliteto v ruralnem okolju je tesno povezano tudi mladoletniško prestopništvo. Deviantnost mladih na podeželju je bila pogosto zajeta v primerjalnih študijah z urbanih okolji. Na primer, tematska številka revije *Varstvoslojje* (Gorgen in Meško, 2013), ki je temeljila na evropskem projektu *YOUPREV*, je analizirala samonaznanitveno mladoletniško prestopništvo v Belgiji, Nemčiji, na Madžarskem, Portugalskem, v Sloveniji in Španiji v mestih in na podeželju (Bertok idr., 2022). Kot osnova za preventivne dejavnosti je služila anketa o samoprijavi prestopniškega vedenja v šolah na urbanih in ruralnih območjih. Nadaljevanje tega projekta v Sloveniji v okviru Mednarodne študije o samoprijavljenem prestopništvu (ISR4) je preliminarni pregled mladoletniškega prestopništva in viktimizacije v urbanih in ruralnih okoljih (Kokoravec idr., 2021). Kokoravec in Meško (2021a) sta se poglobila v analizo mladoletniškega prestopništva v Sloveniji skozi leta, podrobneje pa sta analizirala prestopništvo in viktimizacije na Gorenjskem (Kokoravec in Meško, 2023) ter policijsko delo z mladostniki (Kokoravec in Meško, 2021b).

Del študij, ki so se izvajale v urbanih in ruralnih okoljih, je bil vedno tudi strah pred kriminaliteto. Tako so Meško idr. (2012) ugotovili, da prebivalci strah pred kriminaliteto povezujejo z zaznavo neurejenosti soseske, ki se kaže v prisotnosti vinjenih ljudi na javnih mestih, deviantnosti mladih in vandalizmu. Študije iz ruralnega okolja (Meško, 2020; Meško in Eman, 2024) kažejo, da so pogostejše specifične oblike kriminalitete (npr. zloraba drog in alkohola, nasilje v družini in ekološka kriminaliteta), povečuje pa se tudi strah pred kriminaliteto. Dejavnosti organiziranih kriminalnih združb so se preselile na podeželje, zlasti kar zadeva

nezakonite migracije in trgovino z ljudmi čez schengensko mejo. Ruralna kriminaliteta, povezana z organizirano kriminaliteto, vključuje proizvodnjo in promet z mamili, organizirane tatvine, spolne delikte in nasilje (Eman in Meško, 2023). Erčulj (2020) se je poglobljala v preučevanje obsega in narave strahu pred kriminaliteto na urbanih in ruralnih območjih.

Meško in Pirnat (2016) sta pregledala viktimizacijske študije v Sloveniji z namenom ugotovitve njihove uporabnosti pri zagotavljanju varnosti v lokalnih skupnostih. Prislan, Krobe in Lobnikar (2016) pa so preučevali viktimizacijo zaradi nasilja v družini na območju Pomurja. Meško in Eman (2022) sta predstavila rezultate prve študije o viktimizacijah in kriminaliteti na kmetijah, ki je bila izvedena na podeželju v Sloveniji med letoma 2020 in 2021. Ugotovila sta, da so zaznave viktimizacije povezane s tatvinami kmetijske opreme in orodja, povzročanjem škode, ropi in vlomi, medosebnim nasiljem in goljufijami. Rezultati so pokazali, da je v ruralnih skupnostih več kriminalitete z »osebno konotacijo« (na primer nasilje v družini in spolno nasilje). Gre za prvo študijo v ruralnem okolju v nacionalnem obsegu, čeprav je bila zaradi pandemije covida-19 soočena z nekaj omejitvami pri izvedbi.

2.3 Policijska dejavnost v ruralnih okoljih

Na Fakulteti za varnostne vede Univerze v Mariboru (in širše, v Sloveniji) ima preučevanje policijskega dela v lokalni skupnosti izjemno dolgo zgodovino (Meško, 1997), pa vendarle se na ruralna okolja ni posebej osredotočalo. Preučevanje policijske dejavnosti v ruralnem okolju se je začelo širiti šele v zadnjem desetletju (Meško, 2021), ko so se raziskovalci začeli osredotočati na samo naravo policijskega dela v ruralnem okolju (Erčulj in Modic, 2021), njegove značilnosti in razlike v primerjavi s policijskim delom v urbanih okoljih (Eman idr., 2021). Dejavnost policije je močno odvisna od okolja, v katerem deluje (Meško idr., 2019). Policija mora upoštevati posebnosti ruralnega okolja in naravo ustrezno organiziranega in operativnega policijskega dela (predvsem dela »generalistov«, ki obvladajo vsa področja policijskega dela). Hkrati se slovenska policija v ruralnem okolju sooča z edinstvenimi izzivi in si prizadeva za reševanje problemov, ki se pojavljajo skoraj vsakodnevno in so velikokrat bolj socialne kot pa kriminalne oziroma varnostne narave (Eman in Bulovec, 2021). Njihov glavni cilj je izboljšati kakovost življenja ljudi na podeželju z zmanjšanjem tveganja, vendar imajo slovenski policisti v ruralnih okoljih zaradi oddaljenosti nekaterih območij pogosto daljši odzivni čas kot v mestih (Meško in Eman, 2022).

Posebno pozornost je zahtevala tudi pandemija covid-19, ki je imela velik vpliv na izvajanje policijske dejavnosti v Sloveniji (Eman in Bulovec, 2023; Lobnikar in Prislán, 2021) in širše (Nivette idr., 2021; Meško in Urbas, 2020). Izkazalo se je, da so kakovost opravljenega dela policije, hitra odzivnost na težave in dostopnost še bolj pomembni pri oblikovanju javnega mnenja in predstavitvi policijske dejavnosti v Sloveniji (Meško, 2021). Podrobno primerjavo policijskega dela v skupnosti med urbanimi in ruralnimi območji Pomurja pa so opravili Eman, Ivančič in Bagari (2024).

Slovenske študije o policijskem delu na podeželju kažejo, da imajo prebivalci podeželja na splošno pozitiven in odprt odnos s policijo (in obratno) ter so z njo pripravljeni sodelovati. Poleg tega so raziskave (Tičar in Meško, 2021; Meško idr., 2021) pokazale, da majhnost, medsebojno poznavanje in povezanost zmanjšujejo resnost policijskega ukrepanja (Prislán Mihelič in Modic, 2023). Veliko policistov živi v vaških okoljih, kjer se ljudje dobro poznajo in imajo veliko stikov, zato je odnos med vaščani in policisti še toliko bolj osebni in pristen. Tudi v prihodnje bo treba reševati probleme glede vloge in položaja policije na podeželju ter njenih pooblastil in ukrepov, ki jih izvaja za zagotavljanje varnosti na podeželju (Meško idr., 2019). Raziskave (Meško idr., 2020; Eman idr., 2022) izpostavljajo, da je ključnega pomena interes in pripravljenost policistov za policijsko delo v skupnosti, pri čemer poudarjajo pomen pozitivnega mnenja in odnosa prebivalcev do policije in policistov. Meško in Hacin (2024) sta se pri tem še posebej poglobila v analizo legitimnosti na vseh treh ravneh – urbani, suburbani in ruralni.

2.4 Ekološka kriminaliteta in ruralna ekološka kriminologija

Eman in Meško (2020) sta opozorila, da obstaja veliko prekrivanja oziroma dopolnjevanja med ruralno in ekološko kriminologijo, saj se številni 'zločini' zoper okolje dogajajo stran od središč upravljanja in nadzora. Eman in Meško (2020, 2021a, 2021b, 2023) sta v zadnjem desetletju preučevala tudi različne varnostne izzive na področju ekološke kriminologije v Sloveniji, vključno z ekološko kriminaliteto v ruralnih okoljih in pred kratkim tudi kriminaliteto zoper vode (Eman, 2023; Eman idr., 2020; Eman in Meško, 2021a), kjer sta še posebej problematizirala prepletenost ekološke in ruralne kriminalitete ter kriminološkega raziskovanja.

3 Dve desetletji preučevanja varnosti v (ruralnih) lokalnih skupnostih in razvoj ruralne kriminologije v Sloveniji

Začetek razvoja ruralne kriminologije v svetu lahko umestimo v drugo polovico 20. stoletja, v Sloveniji je to začetek 21. stoletja. Tako kot v Evropi se tudi v Sloveniji ruralna kriminologija razvija počasi, saj je v zadnjih dvajsetih letih opazen premik z urbanih na ruralna okolja in preučevanje z njimi povezanih problemov pri zagotavljanju varnosti (v lokalnih skupnostih). Z gotovostjo lahko iz do zdaj napisanega sklenemo, da smo v Sloveniji priča razvoju nove veje kriminologije. Pomembno se nam zdi dejstvo, da kriminologi tokrat ne sledijo zgolj tujim študijam in raziskovalcem, kot se je to dogajalo pri ekološki kriminologiji, ampak so enakovredni drugim ruralnim kriminologom in dajejo pobude za novo raziskovanje. Prav tako velja izpostaviti, da je slovensko ruralno okolje edinstveno (tj., majhnost Slovenije, veliko ruralna območja, razvitost poljedelstva, živinoreje in gozdarstva itd.), kar vpliva na unikatnost in raznolikost opravljenih študij. Opravljen pregled preteklih študij pri nas pokaže raznoliko in vedno bolj bogato zbirko kriminološkega raziskovanja v ruralnem okolju, pri čemer izstopata policijsko delo v skupnosti in viktimizacije, sledi pa ekološka kriminaliteta na podeželju.

Pretekle študije ruralne kriminologije in kriminologov so pokazale, da manjše koncentracije prebivalcev, specifični (bolj osebni) družbeni odnosi z višjo stopnjo socialne kohezije, urejeno (čisto) okolje, višja stopnja pomoči med sosedi in okrepljen neformalni družbeni nadzor vplivajo na manjše število varnostne problematike, pri čemer pa so lahko tisti, ki se zgodijo, resnejši oz. s hujšimi posledicami (nasilje v družini, spolni delikti itd.). Ceccato (2021) poudarja, da ruralne kriminološke študije zahtevajo obsežen in interdisciplinaren nabor teorij in metod, ki zagotavljajo smernice za obravnavo vse večjih količin podatkov iz relativno novih virov, kot so zbiranje množic, družbeni mediji in daljinsko zaznavanje, vključno z droni (Ceccato in Meško, 2021). Industrializacija kmetijstva in tehnološki napredek v kmetijski mehanizaciji sta naredila kmetije z različno drago opremo in živino privlačne tarče (organiziranih) kriminalnih združb. Ne glede na ta trend razvoja so ruralna okolja izpostavljena tudi drugim oblikam kriminalitete, kot so vandalizem, požigi in različne oblike tatvin (Tucker, 2015).

Programska skupina Varnost v lokalnih skupnostih je v obeh obdobjih raziskovanja (2015–2018; 2019–2024) pomembno vplivala na proučevanja izzivov, problemov, načinov in oblik zagotavljanja varnosti v urbanih in ruralnih lokalnih skupnostih,

prav tako pa pomembno prispevala k razvoju nove kriminološke smeri, ruralne kriminologije, pred katero so v slovenskem okolju številni izzivi in priložnosti.

Člani programske skupine pa se niso ustavili na nacionalni ravni, ampak so posegli še više. Prispevek članov programske skupine h globalni ruralni kriminologiji je v prispevkih v knjigi Bowden in Meško (2024) o ruralni kriminologiji v različnih državah sveta in tematski številki revije *Policing – An International Journal* o policijski dejavnosti v ruralnih okoljih (Meško in Bowden, 2024). Prispevek k predstavljanju dela na področju ruralne kriminologije predstavlja uvodnik v reviji *European journal of crime, criminal law and criminal justice* (Meško, 2023) in še bi lahko naštevali. Intenzivno raziskovanje ruralnih perspektiv v dokaj kratkem času nas je umestilo med vodilne raziskovalce na tem področju v Evropi in širše.

Viri in literatura

- Bernik, I. (2019). Je varnost uporabnika globalnega kibernetskega prostora pogojena z realnim okoljem?. V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), *Uvod v razpravo o varnosti v urbanih in ruralnih okoljih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 129–135). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Bernik, I. (2021). Uporaba elektronskega komuniciranja policije s prebivalstvom za izboljšanje povezanosti in promocijo policijskega dela v skupnosti. V G. Meško in I. Kokoravec (ur.), 7. *Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: policijsko delo v skupnosti in zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 185–199). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Bertok, E., Meško, G. Schuster, I. in Tomaszewska, P. (2022). Physical teen dating violence in high school students in Slovenia: prevalence and correlates. *New directions for child and adolescent development*, 178, 59–77. DOI: 10.1002/cad.20436
- Bowden, M. in Meško, G. (ur.). (2024, v tisku). *Rural criminology in global perspective: State of the art on the world's continents*. Bristol University Press.
- Bučar Ručman, A. (2019). Social ties, solidarity and threat perception in rural and urban communities in Slovenia. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 70(5), 409–421.
- Ceccato, V. (2021). Special issue – Contemporary issues in Brazilian criminology. *Criminal Justice Review*, 46(4), 400–403. <https://doi.org/10.1177/07340168211038260>
- Ceccato, V. in Meško, G. (2021). Special issue: Crime, fear of crime and environmental harm in rural areas. *International Criminology* 1(3), 175–177. <https://doi.org/10.1007/s43576-021-00032-z>
- Dobovšek, B. (2019). Posebnosti korupcije v ruralnem okolju v Sloveniji. V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), *Uvod v razpravo o varnosti v urbanih in ruralnih okoljih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 109–119). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Donnermeyer, J. F. (2019). The importance of place: Safety and security of rural peoples and communities in an urbanising world. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 70(5), 399–408.
- Dvojmoč, M. (2022). Pojavnost zasebnega varovanja v lokalnih skupnostih. V G. Meško in I. Kokoravec (ur.), 8. *Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: [konferenčni zbornik]: cilji trajnostnega razvoja in varnost v lokalnih skupnostih* (1. izd.) (str. 107–117). Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba; Fakulteta za varnostne vede. DOI: 10.18690/um.fvv.5.2022.8
- Dvojmoč, M. (2023). Posebnosti naročanja detektivskih storitev v lokalnih skupnostih – analiza primera slovenske občine. V G. Meško in R. Hacin (ur.), 9. *Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: varnost v lokalnih skupnostih – dobre prakse, aktualne teme in raziskovanje varnosti v*

- lokalnih skupnostih v žadnjem desetletju* (1. izd.) (str. 159–167). Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba. DOI: 10.18690/um.fvv.8.2023.14
- Eman, K. (2023). The harms and crimes of water theft and pollution. V H. N. Pontell (ur.), *Oxford research encyclopedias. Criminology and criminal justice*. Oxford University Press. DOI: 10.1093/acrefore/9780190264079.013.773.
- Eman, K. in Bulovec, T. (2021). A case study of rural crime and policing in Pomurje region in Slovenia. *Journal of Rural Studies*, 85(1), 43–51. doi:10.1016/j.jrurstud.2021.05.012
- Eman, K. in Bulovec, T. (2023). Community policing in rural parts of Slovenia in the time of COVID-19. *International Journal of Rural Criminology*, 7(2), 174–196.
- Eman, K. in Hacin, R. (2015). Analiza kriminalitete na območju Občine Puconci z uporabo metode kartiranja kriminalitete. *Analiza PAZU HD*, 1(1), 27–44.
- Eman, K. in Meško, G. (2020). Policing water crimes. V K. Eman, G. Meško, L. Segato in M. Migliorini (ur.), *Water, governance, and crime issues* (str. 75–91). Springer.
- Eman, K. in Meško, G. (2021a). Water crimes and governance: the Slovenian perspective. *International criminology*, 1(3), 208–219. DOI: 10.1007/s43576-021-00031-0
- Eman, K. in Meško, G. (2021b). Access to safe and affordable drinking water as a fundamental human right: the case of the Republic of Slovenia. V J. Blaustain, K. Fitz-Gibbon, N. Pino in R. D. White (ur.), *The Emerald handbook of crime, justice and sustainable development* (1. izd.) (str. 465–484). Emerald Publishing, DOI: 10.1108/978-1-78769-355-520201025.
- Eman, K. in Meško, G. (2023). Slovensko podeželje in ekološka kriminaliteta. V G. Meško in R. Hacin (ur.), 9. *Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: varnost v lokalnih skupnostih – dobre prakse, aktualne teme in raziskovanje varnosti v lokalnih skupnostih v žadnjem desetletju* (1. izd.) (str. 147–158). Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba. DOI: 10.18690/um.fvv.8.2023.13.
- Eman, K., Meško, G., Segato L. in Migliorini, M. (ur.). (2020), *Water, governance, and crime issues*. Springer. DOI: 10.1007/978-3-030-44798-4.
- Eman, K., Ivančič, D. in Bagari, D. (2019). Pojavne oblike kriminalitete in posebnosti policijskega dela v ruralnih predelih Pomurja. V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), *Uvod v razpravo o varnosti v urbanih in ruralnih okoljih: konferenčni zbornik* (str. 97–107). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Eman, K., Ivančič, D. in Bagari, D. (2020). Nezakoniti prehodi državne meje na območju Policijske uprave Murska Sobota. V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), 6. *Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: varnost v ruralnih in urbanih okoljih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 23–35). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Eman, K., Ivančič, D. in Bagari, D. (2021). Koordinacija policijskega dela v skupnosti na treh ravneh policijske organizacije – državno, regionalno in lokalno. V G. Meško in I. Kokoravec (ur.), 7. *Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: policijsko delo v skupnosti in zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih* (str. 23–37). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Eman, K., Ivančič, D. in Bagari, D. (2022). Uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja pri zagotavljanju varnosti v lokalni skupnosti Murske Sobotice: policija in občina z roko v roki. V G. Meško in I. Kokoravec (ur.), 8. *nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: [konferenčni zbornik]: cilji trajnostnega razvoja in varnost v lokalnih skupnostih* (1. izd.) (str. 65–80). Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba; Fakulteta za varnostne vede. <https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/724>
- Eman, K., Ivančič, D. in Bagari, D. (2024). Intertwined rural and urban policing in the local communities of the Pomurje region in Slovenia. *Policing: An International Journal*, 47(3). <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/PIJPSM-11-2023-0157/full/html>
- Erčulj, V. (2019). Dejavniki, povezani z občutkom (ne)varnosti v lokalnih skupnostih. V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), *Uvod v razpravo o varnosti v urbanih in ruralnih okoljih: konferenčni zbornik* (str. 77–86). Univerzitetna založba Univerze.
- Erčulj, V. (2020). Tehtanje strahu pred kriminaliteto. V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), 6. *Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: varnost v ruralnih in urbanih okoljih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 87–96). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.

- Erčulj, V. in Modic, M. (2021). Policijsko delo v ruralnih skupnostih – ključne ugotovitve tujih raziskav. V G. Meško in I. Kokoravec (ur.), *7. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: policijsko delo v skupnosti in zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 69–82). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Flander, B. in Tičar, B. (2019a). The right to security – an outline of the legal regulation at the state and local levels in Slovenia. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 70(5), 422–438.
- Flander, B. in Tičar, B. (2019b). Analiza ureditve temeljne pravice do varnosti na pravnosistemskem in lokalnem nivoju v Republiki Sloveniji. V G. Meško, Hacin, R. in Eman, K. (ur.), *Uvod v razpravo o varnosti v urbanih in ruralnih okoljih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 35–44). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Görgen, T. in Meško, G. (2013). Introduction to a special issue on the YouPrev project: expanding self-reports to include adolescents' views on prevention of youth deviance. *Varstvoslovje*, 15(4), 417–419.
- Govekar, E. in Rosič, S. (2019). Policija in lokalna skupnost – sodelovanje Policijske uprave Nova Gorica in Mestne občine Nova Gorica. V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), *Uvod v razpravo o varnosti v urbanih in ruralnih okoljih: konferenčni zbornik* (str. 15–34). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Hacin, R. (2020). Kriminaliteta v občinah ob schengenski meji. V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), *6. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: varnost v ruralnih in urbanih okoljih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 109–117). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Hacin, R. in Eman, K. (2019). Police officers perception of threats in urban and rural environments. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 70(5), 455–468.
- Hacin, R. in Meško, G. (2021). Policijsko delo v skupnosti v urbanih in ruralnih okoljih. V G. Meško in I. Kokoravec (ur.), *7. nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: policijsko delo v skupnosti in zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 83–92). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Harkness, A. (2021). *Victorian farm crime survey: Results*.
<https://express.adobe.com/page/H4jeQ3vvA7bsO/>
- Kokoravec, I. in Meško, G. (2021). Mladoletniško prestopništvo v Sloveniji skozi leta. V G. Meško (ur.), *Varnost v lokalnih skupnostih – med ruralnimi in urbanih perspektivami* (1. izd.) (str. 199–229). Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba.
- Kokoravec, I. in Meško, G. (2021). Policijsko delo z mladimi. V G. Meško in I. Kokoravec (ur.), *7. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: policijsko delo v skupnosti in zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 117–131). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Kokoravec, I. in Meško, G. (2021a). Mladoletniško prestopništvo v Sloveniji skozi leta. V G. Meško (ur.), *Varnost v lokalnih skupnostih – med ruralnimi in urbanih perspektivami* (1. izd.) (str. 199–229). Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba.
- Kokoravec, I. in Meško, G. (2023). Prestopništvo in viktimizacija med mladletniki na Gorenjskem. V G. Meško in R. Hacin (ur.), *9. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: varnost v lokalnih skupnostih – dobre prakse, aktualne teme in raziskovanje varnosti v lokalnih skupnostih v zadnjem desetletju* (1. izd.) (str. 69–78). Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba.
- Kokoravec, I., Meško, G. in Haen Marshall, I. (2021). Juvenile delinquency and victimisation: urban vs rural environments. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 72(4), 323–336.
- Kumer, P. (2017). Opredeljevanje, kaj je mestno in kaj je podeželsko. *Geografski zbornik*, 2(1), 1–10. https://giam.zrc-sazu.si/sites/default/files/kumer2017_opredeljevanje_kaj_je_mestno_in_kaj_podezelsko.pdf
- Lobnikar, B. in Prisljan Mihalič, K. (2021). Vpliv pandemije covida-19 na izvajanje policijske dejavnosti v Sloveniji: pogled slovenskih policistov. V G. Meško in I. Kokoravec (ur.), *7. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: policijsko delo v skupnosti in zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 5–21). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.

- McKechnie, G. (2019). NSW police force and rural crime. *International Journal of Rural Law and Policy*, 9(2). <https://doi.org/10.5130/ijrlp.2.2019.6553>
- Meško, G. (1997). Proučevanje policistov in policije. *Socialna pedagogika*, 1(2), 71–86.
- Meško, G. (2019). Uvod v delo programske skupine Varnost v lokalnih skupnostih – primerjava ruralnih in urbanih okolij (2019–2024). V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), *Uvod v razpravo o varnosti v urbanih in ruralnih okoljih: konferenčni zbornik* (str. 1–13). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Meško, G. (2020). Rural criminology – A challenge for the future. *European Journal of Crime, Criminal Law and Criminal Justice*, 28(1), 3–13. doi:10.1163/15718174-02801001
- Meško, G. (2021a). Reminiscenca o policijskem delu v skupnosti, raziskovanju in razvoju policijskega dela v skupnosti v Sloveniji. V G. Meško in I. Kokoravec (ur.), 7. *Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: Policijsko delo v skupnosti in zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih: konferenčni zbornik* (str. 55–68). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Meško, G. (2023). Comparative criminology and comparative criminal justice in contemporary crime and social control research – a brief overview: editorial. *European journal of crime, criminal law and criminal justice*, 31(2), 117–129.
- Meško, G. (ur.). (2021). *Varnost v lokalnih skupnostih – med ruralnimi in urbanih perspektivami* (1. izd.). Univerzitetna založba. DOI: 10.18690/978-961-286-495-8
- Meško, G. (ur.). (2021b). *Varnost v lokalnih skupnostih – med ruralnimi in urbanih perspektivami*. Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba.
- Meško, G. in Bowden, M. (2024). Guest editorial: Rural policing in contemporary society. *Policing: An International Journal*, 47(3). <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/PIJPSM-06-2024-205/full/html>
- Meško, G. in Eman, K. (2022). Slovenia. Case study: Metal rods in corn – When personal resentment exceeds all limits of normal. V V. Cecatto in A. Harkness (ur.), *Rural perspectives on crime and justice* (str. 132–144). Routledge, Taylor & Francis Group.
- Meško, G. in Eman, K. (2022). Victims of farm crime. V R. Hale in A. Harkness (ur.), *Rural victims of crime: Representations, realities and responses* (str. 132–144). Routledge.
- Meško, G. in Eman, K. (2023). Viktimizacijska študija na slovenskih kmetijah. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 74(3), 203–217.
- Meško, G. in Eman, K. (2023). Water crimes. V A. Harkness, J. Rene Peterson, M. Bowden, C. Pedersen in J. Donnermeyer (ur.), *The encyclopedia of rural crime* (str. 162–165). Bristol University Press.
- Meško, G. in Hacin, R. (ur.). (2023). 9. *Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: varnost v lokalnih skupnostih – dobre prakse, aktualne teme in raziskovanje varnosti v lokalnih skupnostih v zadnjem desetletju* (1. izd.). Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba. DOI: 10.18690/um.fvv.8.2023
- Meško, G. in Kokoravec, I. (ur.). (2021). 7. *Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: policijsko delo v skupnosti in zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih: konferenčni zbornik* (1. izd.). Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba. DOI: 10.18690/978-961-286-534-4
- Meško, G. in Kokoravec, I. (ur.). (2022). 8. *Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: [konferenčni zbornik]: cilji trajnostnega razvoja in varnost v lokalnih skupnostih* (1. izd.). Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba: Fakulteta za varnostne vede. <https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/724>
- Meško, G. in Pirnat, U. (2006). Pregled ugotovitev viktimizacijskih študij v Sloveniji in njihova uporabnost pri zagotavljanju varnosti v lokalnih skupnostih. V G. Meško, K. Eman in U. Pirnat (ur.), *Varnost v lokalnih skupnostih: (konferenčni zbornik)* (str. 63–70). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Meško, G. in Hacin, R. (2024). Police legitimacy in urban, suburban and rural settings: a study in Slovenia. *Policing: An International Journal*, 47(3). <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/PIJPSM-08-2023-0102/full/html>

- Meško, G. in Urbas, V. (2021). Delo policije na področju preiskovanja kriminalitete v Sloveniji v času covida-19 s poudarkom na prvem valu epidemije covida-19 spomladi 2020. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 72(1), 21–35.
- Meško, G., Eman, K. in Bowden, M. (2024, v tisku). Rural Criminology in Europe. V M. Bowden in G. Meško (ur.), *Rural criminology in global perspective: State of the art on the world's Continents*. Bristol University Press.
- Meško, G., Eman, K., Hacin, R. in Pirnat, U. (2020). Slovenia: victimology and victimological research – past, present and future challenges. V G. Meško, E. Šarik in A.-M. Getoš (ur.), *Mapping the victimological landscape of the Balkans: a regional study on victimology and victim protection with a critical analysis of current victim policies* (str. 489–530). Duncker & Humblot.
- Meško, G., Hacin, R. in Eman, K. (ur.) (2020). 6. *Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: varnost v ruralnih in urbanih okoljih: konferenčni zbornik* (1. izd.). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru. DOI: 10.18690/978-961-286-405-7
- Meško, G., Modic, M. in Sotlar, A. (2021). Veliki obeti in spreminjajoči se razvoj policijskega dela v skupnosti. V G. Meško in I. Kokoravec (ur.), 7. *Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: policijsko delo v skupnosti in zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 201–216). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Meško, G., Prislán Mihelič, K. in Hacin, R. (2020). Varnost uporabnikov kibernetskega prostora: analiza zaznav med prebivalci v urbanih in ruralnih okoljih. V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), 6. *Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: varnost v ruralnih in urbanih okoljih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 118–129). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Meško, G., Šifer, J. in Vošnjak, L. (2012). Strah pred kriminaliteto v mestih in vaških okoljih. *Varstvoslovje*, 14(3), 259–276.
- Modic, M. (2020). Varstvoslovni vidiki varnostnega samoorganiziranja prebivalcev. V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), 6. *Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: varnost v ruralnih in urbanih okoljih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 59–67). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Modic, M. in Prislán Mihelič, K. (2023). Potrebe po izboljšanju varnosti v občinah. V G. Meško in R. Hacin (ur.), 9. *Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: varnost v lokalnih skupnostih – dobre prakse, aktualne teme in raziskovanje varnosti v lokalnih skupnostih v zadnjem desetletju* (1. izd.) (str. 189–198). Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba. DOI: 10.18690/um.fvv.8.2023.13
- Nivette, A. E., Zahnow, R., Aguilar, R., Ahven, A., Amram, S., Ariel, B., Burbano, M. J. A., Astolfi, R., Baier, D., Bark, H.-M., Beijers, J. E. H., Bergman, M., Breetzke, G., Concha-Eastman, I. A., Curtis-Ham, S., Davenport, R., Diaz, C., Fleitas, D., Gerell, M., Jang, K.-H., Kääriäinen, J., Lappi-Seppälä, T., Lim, W.-S., Revilla, R. L., Mazerolle, L., Meško, G., Pereda, N., Peres, M. F. T., Poblete-Cazenave, R., Rose, S., Svensson, R., Trajtenberg, N., van der Lippe, T., Veldkamp, J., Vilalta Perdomo, C. J. in Eisner, M. P. (2021). A global analysis of the impact of COVID-19 stay-at-home restrictions on crime. *Nature human behaviour*, 5(7), 868–877. DOI: 10.1038/s41562-021-01139-z
- Pirnat, U. in Meško, G. (2019). Perception of security issues, social processes, and the police in urban neighbourhoods – the case of Ljubljana. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 70(5), 469–482.
- Pirnat, U. in Meško, G. (2019). Uvodna predstavitev rezultatov raziskave o varnosti v lokalnih skupnostih. V U. Pirnat, G. Meško in K. Eman (ur.), *Varnost v lokalnih skupnostih: II. zbornik raziskovalnega dela študentov Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru* (1. izd.) (str. 5–19). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru; Fakulteta za varnostne vede.
- Prislán Mihelič, K. in Lobnikar, B. (2020). Zadovoljstvo prebivalcev z zagotavljanjem varnosti v različno urbaniziranih lokalnih skupnostih. V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), 6. *Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: varnost v ruralnih in urbanih okoljih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 49–57). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Prislán Mihelič, K. in Lobnikar, B. (2020). Zadovoljstvo prebivalcev z zagotavljanjem varnosti v različno urbaniziranih lokalnih skupnostih. V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), 6.

- Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: varnost v ruralnih in urbanih okoljih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 49–57). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Prislan Mihelič, K. in Modic, M. (2023). Stališča prebivalcev do dela policije v ruralnem okolju. V G. Meško in R. Hacin (ur.), *9. nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: varnost v lokalnih skupnostih – dobre prakse, aktualne teme in raziskovanje varnosti v lokalnih skupnostih v zadnjem desetletju* (1. izd.) (str. 135–145). Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba. DOI: 10.18690/um.fvv.8.2023.13
- Prislan Mihelič, K., Meško, G. in Lobnikar, B. (2019). Samovarovalni ukrepi prebivalcev Slovenije – primerjava med ruralnimi in urbanih območji bivanja. V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), *Uvod v razpravo o varnosti v urbanih in ruralnih okoljih: konferenčni zbornik* (str. 65–76). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Prislan Mihelič, K., Pečjak, T. in Lobnikar, B. (2022). Policijska dejavnost v pametnih trajnostnih skupnostih: pomen sodobne tehnologije za policijsko delo. V G. Meško in I. Kokoravec (ur.), *8. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: [konferenčni zbornik]: cilji trajnostnega razvoja in varnost v lokalnih skupnostih* (1. izd.), str. 45–64. Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba; Fakulteta za varnostne vede. <https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/724>
- Prislan, K., Kropce, S. in Lobnikar, B. (2016). Viktimizacija zaradi družinskega nasilja in policijsko delo v skupnosti: analiza stanja v Pomurju. V G. Meško, K. Eman in U. Pirnat (ur.), *Varnost v lokalnih skupnostih: (konferenčni zbornik)* (str. 79–97). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Ravbar, M. (2006). Slovensko podeželje na preizkušnji: kdo bo nadomestil kmetijstvo? *Dela*, 25, 207–221.
- Sotlar, A. in Tominc, B. (2019). Perception of security phenomena in local communities in Slovenia. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 70(5), 439–454.
- Tičar, B. in Meško, G. (2021). Analiza pravnih podlag za policijsko delo v skupnosti in pravna odgovornost vodij policijskega okoliša. V G. Meško in I. Kokoravec (ur.), *7. nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: policijsko delo v skupnosti in zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 93–103). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Tominc, B. in Sotlar, A. (2019). Razlike v zaznavanju varnostnih pojavov med prebivalci urbanih in ruralnih okolij v Sloveniji. V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), *Uvod v razpravo o varnosti v urbanih in ruralnih okoljih: konferenčni zbornik* (str. 45–55). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Tominc, B. in Sotlar, A. (2020). Varnostno samoorganiziranje državljanov – med teoretičnim konceptom in slovensko deklarativno prakso. V G. Meško, R. Hacin in K. Eman (ur.), *6. Nacionalna konferenca o varnosti v lokalnih skupnostih: varnost v ruralnih in urbanih okoljih: konferenčni zbornik* (1. izd.) (str. 77–96). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Tucker, S. (2015). *Rural crime & policing: Literature review*. Universities' Police Science Institute, Cardiff University School of Social Sciences. <https://www.dyfedpowys-pcc.org.uk/UPSI/media/2694/ruralcrimeandpolicingliteraturereview2015.pdf>